

Κάβο Γκρέκο

Το Κάβο Γκρέκο είναι ακρωτήριο και μικρή χερσόνησος στην περιοχή Κοκκινοχωριών, στην Επαρχία Αμμοχώστου. Βρίσκεται στο νοτιοανατολικό άκρο της Κύπρου, ανατολικά της Αγίας Νάπας και νοτιοανατολικά της πόλης της Αμμοχώστου. Κηρύχθηκε σε Εθνικό Δασικό Πάρκο (ΕΔΠ) το 1993 και καλύπτει έκταση 385 ha ή 3,85 km². Το μεγαλύτερο μέρος του Πάρκου περιλαμβάνεται στα διοικητικά όρια του Δήμου Αγίας Νάπας, ενώ ένα μικρό μέρος του ανήκει στα όρια του Δήμου Παραλιμνίου.

Το Κάβο Γκρέκο έχει ενταχθεί στο ευρωπαϊκό δίκτυο προστατευόμενων περιοχών *Natura 2000* γιατί φιλοξενεί σπάνια είδη χλωρίδας και πανίδας, καθώς και σημαντικούς τύπους οικοτόπων, με ενδιαφέρον σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Το 2005 καθορίστηκε ως Τόπος Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ), βάσει της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για τους Οικοτόπους, λόγω της παρουσίας σημαντικών φυσικών οικοτόπων του Παραρτήματος I και ειδών χλωρίδας και πανίδας του Παραρτήματος II της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ. Το 2007 χαρακτηρίστηκε και ως Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ), βάσει της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ για τα Άγρια Πτηνά, γιατί αποτελεί σημαντική περιοχή για πολλά είδη πτηνοπανίδας, μεταξύ των οποίων και μεταναστευτικά είδη. Η περιοχή του Κάβο Γκρέκο που εντάχθηκε στο δίκτυο *Natura 2000* με κωδικό CY3000005 είναι μεγαλύτερη από την έκταση του ΕΔΠ Κάβο Γκρέκο, αφού καταλαμβάνει έκταση 1858 ha, από την οποία περίπου το 50% είναι θαλάσσιο μέρος.

Συνολικά, στο Κάβο Γκρέκο έχουν καταγραφεί 14 τύποι οικοτόπων. Οι θαμνώνες αοράτου (*Juniperus phoenicea*) αποτελούν την κυρίαρχη βλάστηση της περιοχής. Άλλοι σημαντικοί οικοτόποι είναι τα φρύγανα, τα ξηροφυτικά λιβάδια, τα ασβεστολιθικά βραχώδη πρανή με χασμοφυτική βλάστηση, οι βραχώδεις ακτές και τα εποχιακά λιμνία. Πολύ σημαντικές είναι και οι θαλάσσιες φυτοκοινωνίες με κυριότερο οικοτόπο τα λιβάδια της ποσειδωνίας (*Posidonia oceanica*).

Στην περιοχή έχουν καταγραφεί γύρω στα 415 είδη και υποείδη φυτών, από τα οποία τα 20 είναι ενδημικά της Κύπρου. Από τα ενδημικά φυτά ξεχωρίζει η ζουλατζιά (*Bosea cypria*). Γύρω στα 20 φυτά που απαντούν στο Κάβο Γκρέκο είναι σπάνια ή ασυνήθιστα στην Κύπρο και έχουν περιορισμένη εξάπλωση μόνο στα Κοκκινοχώρια ή σε λίγες άλλες περιοχές του νησιού. Στην περιοχή έχουν καταγραφεί 17 σπάνια και απειλούμενα φυτά του Κόκκινου Βιβλίου της Χλωρίδας της Κύπρου. Το Κάβο Γκρέκο είναι η μοναδική περιοχή στην Κύπρο όπου απαντά το σπάνιο είδος αθάνατου *Limonium aucheri*. Η πλούσια χλωρίδα της περιοχής οφείλεται στην ποικιλομορφία των οικοτόπων και στη μεγάλη έκταση των ανοιχτών και χαμηλών θαμνώνων που δημιουργούν ποικιλία ενδιαιτημάτων.

Η πανίδα της περιοχής είναι πλούσια αφού φιλοξενεί 10 είδη χερσαίων και θαλάσσιων θηλαστικών, γύρω στα 200 είδη πουλιών, 15 είδη ερπετών, 3 είδη αμφιβίων και 59 σημαντικά είδη και υποείδη χερσαίων και θαλάσσιων ασπόνδυλων. Αρκετά από αυτά τα ζώα είναι ενδημικά της Κύπρου ή σπάνια. Δύο είδη προστατευόμενων θηλαστικών του Παραρτήματος II της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ έχουν καταγραφεί στην περιοχή, η φρουτονοχητερίδα (*Rousettus aegyptiacus*) και το δελφίνι *Tursiops truncatus*.

Το Κάβο Γκρέκο θεωρείται ένας μοναδικός βιότοπος για τα μεταναστευτικά πουλιά, αφού βρίσκεται στο νοτιοανατολικό άκρο της Κύπρου και αποτελεί τον πρώτο σταθμό για τα πουλιά που μεταναστεύουν κατά την εαρινή μετανάστευση προς βορρά και κατά το φθινοπωρινό ταξίδι προς νότο. Στην περιοχή έχουν καταγραφεί γύρω στα 200 είδη πουλιών, μεταξύ των οποίων τα ενδημικά μας είδη *Sylvia melanothorax* (Τρυπομάζης) και *Oenanthe cypriaca* (Σκαλιφούρτα) που αναπαράγονται στην περιοχή, καθώς και πολλά σημαντικά μεταναστευτικά πουλιά.

Το τοπίο του Κάβο Γκρέκο είναι σχετικά ήπιο με χαμηλούς βραχώδεις λόφους. Οι ακτές είναι στο μεγαλύτερο μέρος τους βραχώδεις και απόκρημνες, με αρκετές θαλασσινές σπηλιές. Σε δύο θέσεις σχηματίζονται αμμώδεις παραλίες, ενώ υποθαλάσσια λιβάδια ποσειδωνίας καλύπτουν τον πυθμένα της ρηχής ζώνης. Στην περιοχή έχουν σχηματιστεί εξαιρετικά γεωμορφώματα, που έχουν ιδιαίτερη επιστημονική, πολιτιστική και αισθητική αξία και αποτελούν μέρος της ταυτότητας και της φυσιογνωμίας της περιοχής. Γεωλογικά το Κάβο Γκρέκο αποτελείται από ασβεστολιθικά πετρώματα, πλούσια σε απολιθώματα φυτικών και ζωικών οργανισμών. Κοντά στο Κάβο Γκρέκο βρέθηκαν βραχώδεις θέσεις και σπηλιές με οστά νάνων ιπποπόταμων και άλλων οργανισμών του παρελθόντος.

Το Κάβο Γκρέκο βρίσκεται σε μια περιοχή με έντονη τουριστική και οικιστική ανάπτυξη, μεταξύ των δύο μεγάλων τουριστικών θερέτρων της Αγίας Νάπας και του Πρωταρά. Συνδυάζει πολλές φυσικές ομορφιές με δυνατότητες αναψυχής. Στην περιοχή υπάρχουν σημαντικά αξιοθέατα, όπως οι θαλασσινές σπηλιές Παλάτια, το φυσικό γεφύρι Καμάρα του Κόρακα, το ύψωμα Κάβος με τη πανοραμική θέα που προσφέρει, η εκκλησία και η σπηλιά των Αγίων Αναργύρων, η παραλία Κόννος, η Σπηλιά του Κύκλωπα, ο Φάρος του Κάβο Γκρέκο, καθώς και μερικά αιωνόβια, προστατευόμενα δέντρα αοράτου. Το Πάρκο προσφέρει πολλές ευκαιρίες δραστηριοτήτων, όπως περπάτημα σε μονοπάτια της φύσης, πτηνοπαρατήρηση, μελέτη της χλωρίδας, φωτογράφιση, ποδηλασία, ιππασία, αναρρίχηση, κολύμπι, κατάδυση, ψάρεμα, κωπηλασία κ.ά. Στο Πάρκο έχουν κατασκευαστεί πέντε μονοπάτια, τα οποία χρησιμοποιούνται από ντόπιους και ξένους επισκέπτες. Για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών λειτουργεί ο εκδρομικός χώρος Αγίων Αναργύρων και η οργανωμένη παραλία Κόννος.

Στην περιοχή του Κάβο Γκρέκο και των Κοκκινοχωριών υπάρχουν εκτεταμένες καλλιεργημένες εκτάσεις με κοκκινόχωμα, το οποίο ευνοεί διάφορες καλλιέργειες (καρπούζια, πατάτες, κολοκάσια, φράουλες κ.ά.). Οι χαρακτηριστικοί ανεμόμυλοι φανερώνουν τις προσπάθειες των κατοίκων για εύρεση νερού σε προηγούμενα χρόνια για άρδευση των καλλιεργειών. Τα επιφανειακά νερά της περιοχής είναι ελάχιστα, ενώ το υδροφόρο στρώμα των Κοκκινοχωριών έτυχε εντατικής εκμετάλλευσης με αποτέλεσμα την υφαλμύριση του νερού. Παραδοσιακά σπίτια, μουσεία και σημαντικές βυζαντινές εκκλησίες συμπληρώνουν την εικόνα της ευρύτερης περιοχής.

Η ευθύνη διαχείρισης του ΕΔΠ Κάβο Γκρέκο ανήκει στο Τμήμα Δασών και στην «καρδιά» του Πάρκου λειτουργεί το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και Ενημέρωσης Κάβο Γκρέκο.